

Jaarverslag 2015 - Activiteiten PREZIES

Organisatie en beleid

Surveillance en monitoring

24 juni 2015 stuurde de minister van VWS de Tweede Kamer een brief over de aanpak van antibiotica-resistentie en de preventie van zorginfecties. Centrale regie is nodig om de huidige versnippering te overstijgen en de aanpak te optimaliseren. Hierbij spelen (financiële) afwegingen tussen enerzijds het publieke belang en anderzijds de belangen van de betrokken patiënten en zorginstellingen. Op het gebied van de surveillance van zorginfecties zullen de komende jaren vernieuwingen worden doorgevoerd. In dit kader is op nationaalniveau de Werkgroep Surveillance ingesteld. Onder leiding van prof. Jaap van Dissel start het Clb de Projectgroep Surveillance, deze projectgroep zal de landelijke werkgroep met praktische adviezen ondersteunen. Meerdere leden van de PREZIES-adviescommissie en het PREZIES-team hebben zitting in één van deze werkgroepen.

Deelnamekosten

In 2015 zijn de deelnamekosten per module nog éénmaal verhoogd tot € 3.000,-- (excl. BTW). Dit was nodig om tot een evenwichtige verdeling van de kosten te komen over VWS/Clb en de deelnemende zorginstellingen.

Adviescommissie

De Adviescommissie adviseert het PREZIES-team op hoofdlijnen van het beleid en heeft in 2015 éénmaal vergaderd. De commissie wordt voorgezeten door mevr. Prof. Dr. S.E. Geerlings, internist-infectioloog in het AMC. De commissieleden vertegenwoordigen de volgende organisaties en wetenschappelijke verenigingen: IGZ, NVMM, VHIG, NVVH, NOV, NVOG en de NVT. Besproken zijn de beoogde samenwerking met DICA en de NOV/LROI, en het plan om de Privacywerkgroep voor PREZIES en SNIV (Surveillance Netwerk Infectieziekten Verpleeghuizen) te combineren en tevens als geschillencommissie te laten functioneren.

Privacywerkgroep

De Privacywerkgroep is in 2015 ook éénmaal bijeengewoest. Besproken zijn de beoogde samenwerking met DICA en de NOV/LROI en het idee om de Privacywerkgroep voor PREZIES en SNIV te combineren en als geschillencommissie te laten fungeren. In dit kader is het PREZIES Gegevensreglement geüpdatet.

Informatiebijeenkomsten

In 2015 hebben negen (informatie)bijeenkomsten plaatsgevonden. Tweemaal zijn informatiebijeenkomsten gehouden voor de deelnemers aan de modules POWI en Lijnsepsis en éénmaal voor de ziekenhuizen die deelnemen aan het Prevalentieonderzoek. Deze bijeenkomsten hebben tot doel uitleg te geven over de PREZIES-surveillances en bieden een mogelijkheid voor de uitwisseling van praktische ervaringen met betrekking tot de uitvoering van de surveillance. Ook is het gebruik van de surveillanceresultaten ter preventie van zorginfecties besproken.

Nieuw was de workshop 'uitvoerende surveillance POWI', deze workshop is driemaal georganiseerd. Tijdens deze interactieve bijeenkomsten is aan de hand van een vijftal casus de inclusie, registratie en het vaststellen van POWI's geoefend. Deze workshops, tezamen met de nieuwe opzet van de validaties, maken het mogelijk om de betrokkenen bij de surveillance gericht te scholen.

Met een focusgroep bestaande uit ervaren deskundigen infectiepreventie zijn de wensen besproken m.b.t. de optimalisatie van de terugrapportages van het Prevalentieonderzoek. De realisatie van deze wensen wordt met ingang van 2016 doorgevoerd.

Eind 2015 zijn tijdens een informatiebijeenkomst de wijzigingen in de protocollen m.i.v. 2016 toegelicht. In samenwerking met de Stichting Trainingen Infectie Preventie (STIP) en de ZKN (Zelfstandige Klinieken Nederland) is een informatiebijeenkomst georganiseerd specifiek voor de bij de ZKN aangesloten zelfstandige behandelcentra (ZBC). Naast uitleg over de belangrijkste infectiepreventiemaatregelen door

STIP, is de werkwijze van en deelname aan de module POWI door PREZIES toegelicht. Op dit moment voert slechts een beperkt aantal ZBC's operaties uit die binnen PREZIES gesurveilleerd kunnen worden.

Stand VHIG congres

Tijdens het VHIG congres gehouden op 22 en 23 april 2015 in Eindhoven was PREZIES aanwezig met een stand. Er zijn folders van PREZIES en SNIV, en handleidingen van OSIRIS uitgedeeld. Er waren laptops aanwezig waarmee men Webfocus (het zelf downloaden van terugrapportages) kon uitproberen.

Deelname

Overzicht inschrijvingen

In 2015 hebben 72 van de 79 ziekenhuizen in Nederland en 5 zelfstandige behandelcentra (ZBC's) zich ingeschreven als deelnemer aan het PREZIES-netwerk (tabel 1). Het totaal aantal surveillancemodules waarop werd ingeschreven bedroeg 174. De deelname laat zich niet direct vergelijken met de deelname in voorgaande jaren, omdat het aantal ziekenhuisorganisaties aanzienlijk is gedaald. In 2012 waren er nog 93 ziekenhuisorganisaties in Nederland. Zie voor een overzicht van het aantal modules waar ziekenhuizen aan deelnamen tabel 2. Zeven ziekenhuizen schreven zich in 2015 voor geen enkele PREZIES-module in.

Tabel 1. Overzicht inschrijvingen PREZIES-modules 2009-2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Totaal aantal zkhs in Nederland	93	93	93	93	91	89	79
Totaal aantal deelnemende zkhs	85	89	87	86	83	82	72
Incidentieonderzoek postoperatieve wondinfecties	79	82	82	80 zkhs 6 ZBC's	75 zkhs 7 ZBC's	75 zkhs 3 ZBC's	68 zkhs 5 ZBC's
Incidentieonderzoek lijnsepsis	29	37	50	62	53	55	48
Prevalentieonderzoek zkhs	45	53	53	53	54	54	53
Aantal zkhs dat zich voor geen enkele module inschreef	8	4	6	7	8	7	7

Tabel 2. Overzicht van het aantal modules per ziekenhuis

Aantal modules	Aantal ziekenhuizen						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Eén	29	26	18	15	16	16	11
Twee	38	38	33	36	35	30	25
Drie	13	20	33	36	32	36	36

Module postoperatieve wondinfecties

Van de 79 ziekenhuizen in Nederland schreven in 2015 68 ziekenhuizen en 5 zelfstandige behandelcentra (ZBC) in voor deelname aan de module POWI.

Bijna alle deelnemende ziekenhuizen (n=64) includeerden de orthopedische operaties, grofweg de helft includeerde de mammaoperaties (n=37), sectio's (n=29) en colonresecties (n=27). 23 ziekenhuizen includeerde de laparoscopische cholecystectomieën. De resterende operaties werden gemiddeld door minder dan 15 ziekenhuizen in de surveillancemodules opgenomen (peildatum 2013).

In het kader van de samenwerking met het Veiligheidsprogramma is het sinds 2009 mogelijk om optioneel ook de naleving van de POWI-interventiebundel te registreren binnen de module Postoperatieve wondinfecties van PREZIES. Het Veiligheidsprogramma is eind 2012 beëindigd, maar in het kader van de Veiligheidsagenda loopt de registratie van de bundel binnen PREZIES door. In 2014 werd de naleving van de complete bundel (vier interventies) geregistreerd bij 40% van de operaties. Bij 45% van de operaties werd de naleving van 1 tot 3 interventies gemeten. Bij de resterende 15% werd geen informatie over de naleving van de bundel aangeleverd.

Module Lijnsepsis

Voor deelname aan de module Lijnsepsis schreven zich in 2015 48 ziekenhuizen in. In toenemende mate wordt de surveillancemodule uitgebreid naar niet-IC afdelingen.

In het kader van de samenwerking met het Veiligheidsprogramma is het sinds 2009 mogelijk om optioneel ook de naleving van de Lijnsepsis-interventiebundel te registreren binnen de module Lijnsepsis van PREZIES. Het Veiligheidsprogramma is eind 2012 beëindigd, maar in het kader van de Veiligheidsagenda loopt de registratie van de bundel binnen PREZIES door. In 2014 werd de naleving van de complete bundel (zes interventies) geregistreerd bij 80% van de centraal veneuze katheters (CVK's). Bij 12% van de CVK's werd de naleving van 1 tot 5 interventies gemeten. Bij de resterende 8% werd geen informatie over de naleving van de bundel aangeleverd.

Module Prevalentieonderzoek

De deelname aan de prevalentieonderzoeken van zorginfecties in ziekenhuizen is al jaren stabiel (zie tabel 1). Drie ziekenhuizen deden uitsluitend mee aan de prevalentieonderzoeken en niet aan één van de incidentieonderzoeken. Voor deelname aan de optionele thema's 'Beoordeling antibioticagebruik' en 'Beoordeling gebruik urethrakatheters' schreven voor beide thema's 21 ziekenhuizen in.

Internationale deelname

In 2015 schreven ook twee ziekenhuizen uit St. Maarten en Suriname in. Deze deelname is niet opgenomen in bovenstaande tabellen. De twee ziekenhuizen schreven in voor de module POWI en één voor de module Lijnsepsis. De data van deze ziekenhuizen worden gespiegeld aan de data van de Nederlandse ziekenhuizen en aan de ziekenhuizen overzee, maar niet gebruikt als spiegelinformatie voor de ziekenhuizen in Nederland.

Validatiebezoeken

De validaties van PREZIES op locatie zijn gericht op drie domeinen: juiste inclusie, juiste registratie risicofactoren en verificatie infecties. In 2015 zijn 42 validatiebezoeken uitgevoerd, 16 minder dan in 2014 (zie onderstaande tabel). De uitvoering van de surveillance verloopt in de meeste zorginstellingen goed. Tweemaal werd de uitvoering van een surveillancemodule onvoldoende beoordeeld. De betreffende zorginstellingen kunnen pas weer data insturen voor die module, nadat een hervalidatie heeft aangetoond dat de gegevensverzameling conform het protocol verloopt.

Soort validatie	Aantal zorginstellingen	Module	Resultaat
Validatie	34, waarvan 3 ZBC's	14 POWI 13 Lijnsepsis 11 Prevalentieonderzoek	12 voldoende, 2 onvoldoende 13 voldoende 11 voldoende
Hervalidatie	4 ziekenhuizen	2 POWI 2 Prevalentieonderzoek	2 voldoende 2 voldoende
Validatie POWI data 2013/14 variabele onbekend	37 ziekenhuizen	37 POWI	nvt

37 ziekenhuizen zijn benaderd in het kader van de POWI-datavalidatie met betrekking tot het invullen van de waarde 'onbekend' bij een of meer variabelen. Deze ziekenhuizen hadden de waarde onbekend erg vaak ingevuld, terwijl het de bedoeling is dat deze waarde alleen ingevuld wordt als de daadwerkelijke waarde echt niet te achterhalen is. Bestanden met vaak de waarde 'onbekend' worden door PREZIES als incompleet beschouwd, omdat het consequenties heeft voor het betrouwbaar berekenen van het verwachte infectiepercentage. De ziekenhuizen is gevraagd de bestanden over 2013 en 2014 op dit punt aan te vullen. Met ingang van 2015 ziet PREZIES strenger toe op het compleet aanleveren van de gegevensbestanden.

Met ingang van 2016 wordt een nieuwe werkwijze ingevoerd. Jaarlijks zal door het PREZIES-team een datavalidatie worden uitgevoerd op alle modules van alle deelnemende instellingen. Bij datavalidatie vindt beoordeling plaats van data aanwezig in de PREZIES databank op de registratie van: risicofactoren, patiëntgebonden factoren en zorginfecties. Afhankelijk van de bevindingen vindt er: geen vervolgactie plaats, zal er telefonisch contact worden gezocht met de zorginstelling of wordt de instelling ingepland voor een extern validatiebezoek door PREZIES. Jaarlijks zal ook een beperkt aantal ziekenhuizen op basis van een aselecte steekproef worden gevalideerd. Naast de (data)validaties worden frequent workshops georganiseerd per module om de uitvoering van de gegevensverzameling en het vaststellen van infecties te oefenen.

Aanpassing Gegevensreglement

Het Gegevensreglement van PREZIES uit 2012 is aangepast. Met ingang van 2016 zal de Privacy-werkgroep zowel PREZIES als SNIV (Surveillance Netwerk Infectieziekten Verpleeghuizen) adviseren. Met ingang van 2016 kan op de leden van de Privacywerkgroep ook een beroep worden gedaan in het geval van een geschil.

Webtekst 'Infectiecijfers betrouwbaar gebruiken' geüpdatet

Het op een juiste wijze beoordelen van de surveillanceresultaten is lastig. Zonder de juiste context en toelichting kunnen infectiepercentages misleidend zijn. De tekst op de website van PREZIES over het betrouwbaar gebruiken van infectiecijfers is geactualiseerd. Op een beknopte manier wordt uitleg gegeven over het beoordelen van de zeggingskracht van infectiecijfers en hoe deze het beste met elkaar kunnen worden vergeleken.

Vorbereiding enquête 2016

Vanuit PREZIES willen we in kaart brengen hoe de surveillance van zorginfecties op dit moment wordt uitgevoerd en hoe de bruikbaarheid van de surveillanceresultaten wordt ervaren. Daarmee kunnen we beter aansluiten bij de mogelijkheden en wensen in de Nederlandse ziekenhuizen. Daarnaast neemt het gebruik en de mogelijkheden van ziekenhuis-informatiesystemen toe en groeien de mogelijkheden tot elektronische verzameling van patiëntgegevens en geautomatiseerde surveillance van zorginfecties. Vanuit de afdeling Medische Microbiologie van het Universitair Medisch Centrum Utrecht wordt hiernaar onderzoek gedaan. Omdat PREZIES ook belang stelt in deze ontwikkelingen, is besloten om een gezamenlijk onderzoeksproject op te zetten. In samenwerking met de afdeling Medische Microbiologie van het Universitair Medisch Centrum Utrecht is daarom een enquête voorbereid welke begin 2016 zal worden verstuurd.

Referentiecijfers

In 2015 zijn de referentiecijfers van alle modules geactualiseerd (zie publicatielijst op bladzijde 5 van dit jaarverslag). Van de module Postoperatieve wondinfecties zijn referentiecijfers verschenen over de periode 2012–2014. De nieuwe referentiecijfers van de module Lijnsepsis betreffen de periode 2005 t/m 2014 en die van het prevalentieonderzoek de periode 2007 t/m 2014.

Gebruik PREZIES-data voor Nethmap

In 2015 zijn opnieuw data uit de PREZIES-surveillance gebruikt voor NethMap 2015. Dit SWAB/RIVM rapport rapporteert over het antibioticagebruik en de trends in antibioticaresistentie in Nederland.

Contacten en samenwerkingsverbanden

NVZ /NFU

Het VMS Veiligheidsprogramma 'Voorkom schade, werk veilig' is eind 2012 officieel beëindigd. De Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) en de Nederlandse Federatie van Universitaire Medische Centra (NFU) zien sindsdien toe op de registratie en naleving van de interventiebundels in het kader van de Veiligheidsagenda. Met PREZIES zijn afspraken gemaakt voor het aanleveren van jaarrapportages aan de NVZ en NFU, zodat men zicht houdt op de het behalen van de doelstellingen.

DICA

DICA (Dutch Institute for Clinical Auditing, www.clinicalaudit.nl) faciliteert in Nederland diverse kankerregistraties, waaronder die van darmkanker (DSCA) en borstkanker (NBCA). Op verzoek van PREZIES vindt overleg plaats met DICA over de mogelijkheden om de registraties op elkaar af te stemmen. Met als doel de registratielast in ziekenhuizen te verminderen en de deelname aan de registraties te vergroten. In 2014 is een gezamenlijk initiatief gestart om te zien of het technisch mogelijk is om de uitvraag van variabelen te koppelen. In 2016 zal een pilot plaatsvinden om de gezamenlijke uitvraag in de praktijk te testen.

NOV/LROI

Ook met de Nederlandse Orthopaedische Vereniging (NOV) en de Landelijke Registratie Orthopedische Implantaten (LROI) is contact gezocht om de surveillance van de orthopedische operaties gezamenlijk uit te voeren. Echter, eind 2015 kreeg PREZIES bericht dat de beoogde samenwerking tot 2017 zal worden uitgesteld. Door de invoering van een nieuw registratiesysteem door de LROI medio 2016 wordt de eventuele gezamenlijke uitvraag vertraagd.

Opleiding Adviseur Infectiepreventie

De lessen 'algemene epidemiologie van zorginfecties' en 'surveillance van zorginfecties' aan de reguliere post-HBO opleidingen deskundige infectiepreventie in Groningen en Utrecht werden verzorgd door PREZIES-teamleden.

ECDC

PREZIES is betrokken bij het HAI-net (ECDC) in Stockholm. In 2015 zijn de gegevens van een aantal geselecteerde operaties welke zijn uitgevoerd in 2014 naar de ECDC gestuurd.

Publicaties en presentaties

Artikelen

- Titia E.M. Hopmans, Emma A. Smid, Jan C. Wille en Sabine C. de Greeff. Zorggerelateerde infecties bij heropname, 1 op de 3 ziekenhuisinfecties is gerelateerd aan een eerdere opname. Ned Tijdschr Geneeskd. 2015; 159: A8404.

- Koek MB, Wille JC, Isken MR, Voss A, van Benthem BH. Post-discharge surveillance (PDS) for surgical site infections: a good method is more important than a long duration. *Eurosurveillance* 2015;20(8):pii=21042.

Presentaties

- Meijs AP. BMI en het risico op een postoperatieve wondinfectie. Symposium 'Toppen of Tobben', Stichting Trainingen Infectie Preventie, Arnhem. 10 juni 2015.
- Meijs AP. The effect of body mass index on the risk of surgical site infection, ICPIC conference, Genève, Zwitserland. 18 juni 2015. Abstract: AP Meijs, SC de Greeff, MC Vos, SE Geerlings, MB Koek. The effect of body mass index on the risk of surgical site infection. *Antimicrob Resist Infect Control*. 2015; 4(Suppl 1): O29.
- Koek MBG, Soetens LC, Hopmans TEM, Wille JC, Benthem BHB, de Greeff SC. Compliance with a 4-item SSI prevention bundle reduces the risk of an SSI. SHEA, Orlando, Florida. 14 mei 2015.

Posterpresentaties

- Emma A. Smid, Sabine C. de Greeff, Jan C. Wille, Titia E.M. Hopmans and Mayke B.G. Koek. The Relation Between the Compliance with an Intervention Bundle and the Incidence of Central Line Associated Bloodstream Infections. SHEA, Orlando, Florida. 14-17 mei 2015.

PREZIES referentiecijfers

- Prevalentieonderzoek, 2007 t/m 2014, augustus 2015
- Lijnsepsis, 2005 t/m 2014, oktober 2015
- POWI 2012 t/m 2014, januari 2016